

VAJA 10: PRVA IN DRUGA GEODETSKA NALOGA NA KROGLI

2025/2026

1 PRVA GEODETSKA NALOGA NA KROGLI

Pri prvi geodetski nalogi na krogli imamo podane geografske koordinate točke $T_A(\varphi_A, \lambda_A)$, azimut A_{AB} iz točke T_A na točko T_B in ortodromno razdaljo D_{AB} med točkama T_A in T_B . Izračunati moramo geografske koordinate točke T_B .

dano: $T_A(\varphi_A, \lambda_A)$, A_{AB} , D_{AB}

iščemo: $T_B(\varphi_B, \lambda_B)$

elementi navtičnega sfernega trikotnika:

$$a = 90^\circ - \varphi_B$$

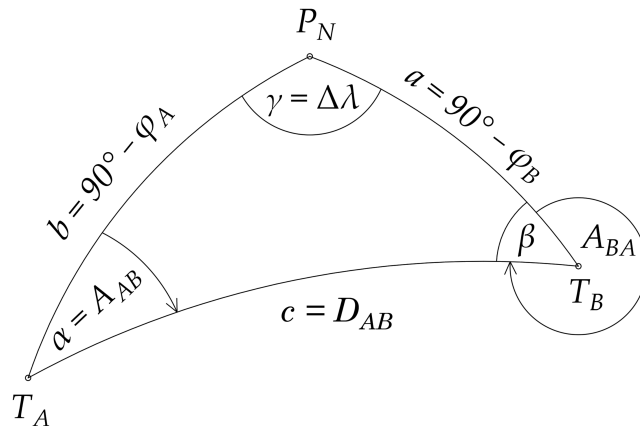
$$b = 90^\circ - \varphi_A$$

$$c = D_{AB} - \text{ortodromna razdalja}$$

$$\alpha = A_{AB}$$

$$\beta = 360^\circ - A_{BA}$$

$$\gamma = \Delta\lambda = |\lambda_B - \lambda_A|$$

i) Ker je ortodromna razdalja D_{AB} podana v dolžinskih enotah, jo moramo pretvoriti v kotne enote:

$$D_{AB}[^{\circ}] = \frac{D_{AB}[\text{m}]}{R[\text{m}]} \frac{180^\circ}{\pi} \quad (1)$$

ii) φ_B izračunamo s kosinusnim izrekom za stranico a :

$$\cos a = \cos b \cos c + \sin b \sin c \cos \alpha \quad (2)$$

kjer je:

$$a = 90^\circ - \varphi_B$$

$$b = 90^\circ - \varphi_A$$

$$c = D_{AB}$$

$$\alpha = A_{AB}$$

iii) λ_B izračunamo s kosinusnim izrekom za stranico c (lahko tudi z Napierjevimi enačbami):

$$\cos c = \cos a \cos b + \sin a \sin b \cos \gamma \rightarrow \gamma = \arccos \left(\frac{\cos c - \cos a \cos b}{\sin a \sin b} \right) \quad (3)$$

$$\gamma = \Delta\lambda \implies \lambda_B = \lambda_A \pm \Delta\lambda \quad (4)$$

OPOMBA: Zgornje enačbe/oznake veljajo, če nova točka leži vzhodno (desno) od dane točke. V nasprotnem primeru je potrebno enačbe/oznake ustrezno prilagoditi.

2 DRUGA GEODETSKA NALOGA NA KROGLI

Pri drugi geodetski nalogi na krogli imamo podane geografske koordinate točk $T_A(\varphi_A, \lambda_A)$ in $T_B(\varphi_B, \lambda_B)$. Izračunati moramo ortodromno razdaljo D_{AB} med točkama T_A in T_B ter azimuta A_{AB} in A_{BA} .

dano: $T_A(\varphi_A, \lambda_A), T_B(\varphi_B, \lambda_B)$

iščemo: D_{AB}, A_{AB}, A_{BA}

elementi navtičnega sfernega trikotnika:

$$a = 90^\circ - \varphi_B$$

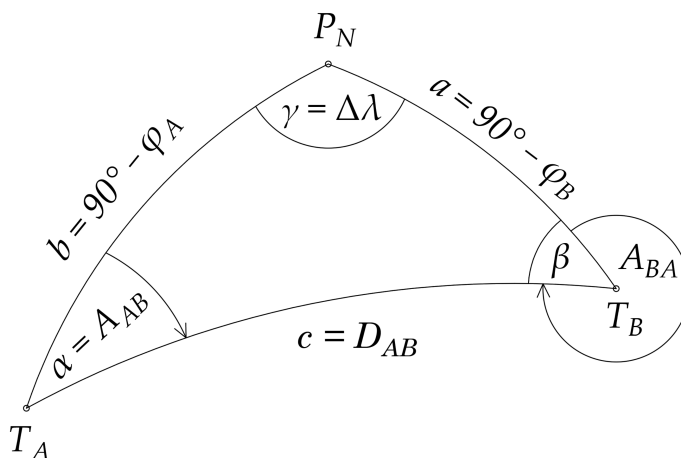
$$b = 90^\circ - \varphi_A$$

$$c = D_{AB} - \text{ortodromna razdalja}$$

$$\alpha = A_{AB}$$

$$\beta = 360^\circ - A_{BA}$$

$$\gamma = \Delta\lambda = |\lambda_B - \lambda_A|$$

i) Ortodromno dolžino D_{AB} izračunamo s kosinusnim izrekom za stranico c :

$$\cos c = \cos a \cos b + \sin a \sin b \cos \gamma \quad (5)$$

kjer je:

$$a = 90^\circ - \varphi_B$$

$$b = 90^\circ - \varphi_A$$

$$c = D_{AB}$$

$$\gamma = \Delta\lambda$$

ii) Ker dobimo z enačbo (5) ortodromno razdaljo D_{AB} v kotnih enotah, jo moramo pretvoriti v dolžinske enote:

$$D_{AB}[\text{m}] = R[\text{m}] D_{AB}[^{\circ}] \frac{\pi}{180^\circ} \quad (6)$$

iii) Azimuta A_{AB} in A_{BA} izračunamo s kosinusnima izrekoma za stranici a in b (ali z Napierjevimi enačbami):

$$\cos a = \cos b \cos c + \sin b \sin c \cos \alpha \rightarrow \alpha = \arccos \left(\frac{\cos a - \cos b \cos c}{\sin b \sin c} \right) \quad (7)$$

$$\cos b = \cos a \cos c + \sin a \sin c \cos \beta \rightarrow \beta = \arccos \left(\frac{\cos b - \cos a \cos c}{\sin a \sin c} \right) \quad (8)$$

$$A_{AB} = \alpha$$

$$A_{BA} = 360^\circ - \beta \quad (9a, 9b)$$

OPOMBA: Zgornje enačbe/oznake veljajo, če nova točka leži vzhodno (desno) od dane točke. V nasprotnem primeru je potrebno enačbe/oznake ustrezno prilagoditi.